

KTH:s övergripande hållbarhetsmål 2016-2020

Utbildning

Övergripande mål 2016-2020:

- KTH ska öka alla anställdas och studenters kunskap om och engagemang i frågor gällande hållbar utveckling.
- Hållbar utveckling ska vara integrerat i alla utbildningsprogram på samtliga nivåer så att studerande efter examen kan bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Hållbar utveckling ska integreras i KTH:s samtliga program, inklusive forskarutbildningen. Det ska också finnas utbildningsprogram på alla nivåer som har fokus på hållbarhetsfrågor. På alla arkitekt- och civilingenjörsprogram ska det finnas en möjlighet att få en hållbarhetsprofil på sin utbildning genom valbara kurser eller möjlighet att välja ett masterprogram eller spår med hållbarhetsfokus. Kopplat till miljöledningssystemet ska skolorna upprätta handlingsprogram för hur integrering av hållbar utveckling i utbildningsprogrammen ska stärkas. Detta kan om möjligt ske integrerat med programutvecklingsplaner. Vid centrala uppdrag och utredningar med koppling till utbildning ska hållbar utveckling integreras i arbetet. En pedagogisk kurs i Lärande för hållbar utveckling ska ges minst årligen. Seminarier och nätverksträffar för undervisande personal ska ordnas. KTH ska ge anställda och studenter kunskap och medvetenhet om hållbar utveckling i det dagliga arbetet och studielivet. KTH ska erbjuda både allmänna breda utbildningar för alla anställda och specifika utbildningar där behov finns, exempelvis inom kemikaliehantering. I kommande kvalitetsutvärderingar ska hållbar utveckling ingå.

Bakgrund

KTH:s utbildning har indirekt påverkan på hållbar utveckling¹ genom de kunskaper och förhållningssätt som studenterna får med sig efter avslutad utbildning. Studenter på alla nivåer behöver få grundläggande kunskaper och verktyg för att efter avslutad utbildning kunna göra relevanta avvägningar och bedömningar med hänsyn till hållbar utveckling. Högskoleförordningen innefattar lärandemål som berör hållbar utveckling. Under 2012

¹ Baserat på Brundtlandrapporten (1987) kan begreppet "hållbar utveckling" definieras som:

En hållbar utveckling är en utveckling som tillgodoser våra behov idag utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. Det innehåller två grundläggande koncept: behov, och speciellt de grundläggande behoven hos världens fattiga för vilka prioritet ska ges, och de begränsningar av ekosystemens möjligheter att tillgodose nuvarande och framtida behov som också bestäms av teknologi och social organisation.

genomfördes en utvärdering av måluppfyllelse av hållbarhetsmål på civilingenjörs-, högskoleingenjörs- och arkitektprogram på KTH. Programmens självvärderingar fungerade som samtalsunderlag under skolbesök med samtliga skolledningar under 2013, vilka har resulterat i att varje skola under 2013 och 2014 har tagit fram handlingsprogram för programutveckling inom miljö och hållbar utveckling. Under 2015 genomfördes en uppföljning för kartläggning av måluppfyllelsen av de nationella målen, KTH:s miljömål och målen i KTH:s utvecklingsplan 2013-2016 inom området hållbar utveckling på civilingenjörs-, högskoleingenjörs- och arkitektprogram på KTH.

KTH erbjuder anställda olika möjligheter till utbildning inom miljö- och hållbarhetsområdet. Ett antal olika utbildningar finns, dels allmänna såsom den webbaserade grundläggande hållbarhetsutbildningen, och dels specialiserade utbildningar inom exempelvis kemikaliehantering och lärande för hållbar utveckling.

Uppföljning

Uppföljning kommer att ske genom att analysera programmål, kursmål och kursernas innehåll. De kvantitativa indikatorerna bestäms via antal kurser som behandlar miljö och hållbar utveckling, antal program som har fokus på hållbarhet, antal lärare som går pedagogisk kurs i Lärande för hållbar utveckling samt resultat från karriärenkät och mellanårskät angående hållbar utveckling. Kvalitativ utvärdering baserad på återkoppling från studenter kring lärandemoment och examination ska integreras i uppföljningen.

Uppföljning av personalutbildningar sker genom sammanställning av deltagarlistor för genomförda utbildningar. Uppföljning sker också av de dokumenterade utbildningsplaner som finns centralt, på KTH:s skolor och på universitetsförvaltningen. Nya mått för uppföljning kan också bli aktuella.

Ansvarig för uppföljning: KTH Sustainability Office, KTH:s skolor

Forskning

Övergripande mål 2016-2020:

- KTH:s forskning för hållbar utveckling ska öka.
- Integreringen av hållbar utveckling i KTH:s forskningsbas ska öka.

I KTH:s forskningsbas ingår fakultetstjänster, fakultetsmedel, centrumbildningar och externa forskningsanslag. Forskning för hållbar utveckling ska finnas på alla KTH:s skolor. Hållbar utveckling ska vara en drivkraft för utveckling av nya forskningsområden. Kompetens om hållbar utveckling behöver integreras inom flera ämnesområden. KTH:s forskning ska utveckla, tillämpa och sprida teknik, metoder, synsätt och kunskaper som bidrar till hållbar utveckling. I kommande utvärderingar av KTH:s forskning ska hållbar utveckling ingå.

Bakgrund

Resultat från KTH:s forskning är en viktig del av KTH:s indirekta påverkan på hållbar utveckling. KTH ska höra till de främsta tekniska universiteten i Europa vad gäller omfattning

och kvalitet på forskning inom miljö och hållbar utveckling. Idag sker forskning inom miljö och hållbar utveckling på flera håll i organisationen, både i grupper som har det som huvudperspektiv i sin forskning, i grupper som bedriver forskning för att hitta lösningar som bidrar till hållbar utveckling, och i grupper som har det som en aspekt i sin forskning.

Uppföljning

Ett antal kvantitativa indikatorer används, bland annat publikationer och citeringar kopplat till relevanta nyckelord, forskningsanslag från ett antal finansiärer, fakultetstjänster med hållbarhetsinriktning i ämnet baserat på ett antal nyckelord samt rankinglistor där så är möjligt.

Ansvarig för uppföljning: KTH Sustainability Office

Samverkan

Övergripande mål 2016-2020:

- I samverkan med befintliga och nya partners, intressenter och studenter ska KTH arbeta för att bidra till en hållbar samhällsutveckling.
- Genom kommunikation, dialog och samverkan med omgivande samhälle ska en tydligare bild av KTH som ett ledande tekniskt universitet inom hållbar utveckling förmedlas.

Samverkan ska stärka kvaliteten på forskning och utbildning för hållbar utveckling. KTH ska arbeta med partners som bidrar till en hållbar utveckling och studenter ska involveras i KTH:s arbete för en hållbar utveckling. KTH ska utveckla en strategi för hur varumärket ska förknippas med hållbar utveckling. Detta innefattar ökad synlighet för KTH:s verksamhet och samhällspåverkan med koppling till hållbar utveckling. I marknadsföringen av KTH:s utbildningar ska betonas att man med en teknisk utbildning konkret kan bidra till hållbar samhällsutveckling. KTH:s hållbarhetsarbete ska ha en synlighet på startsidan på KTH:s webb (www.kth.se).

Bakgrund

Intern och extern samverkan är centralt för arbetet med hållbar utveckling. KTH är med sitt goda rykte en attraktiv samarbetspartner på hållbarhetsområdet för externa aktörer. Genom externa och synliga aktiviteter inom miljö och hållbar utveckling tar och visar KTH sitt samhällsansvar. Aktiviteter med och för studenter har genomförts, till exempel projekt och seminarier.

Bland partners ingår förutom KTH:s strategiska partners även andra företag, myndigheter, universitet och organisationer som KTH har en organiserad samverkan med.

Uppföljning

Kvantitativa indikatorer för antal pressmeddelanden, artiklar på webben och liknande med koppling till KTH och hållbar utveckling samt synlighet i media ska följas upp. Innehåll i

partnersamverkan med koppling till hållbar utveckling analyseras och följs upp. Antal adjungerade professorer, affilierad fakultet och industridoktorander med hållbarhetsprofil följs upp. Studentprojekt och studentsamarbeten följs upp. Uppföljning av hur omvärlden uppfattar KTH:s varumärke i relation till hållbar utveckling ska göras. Nya mått för uppföljning kan också bli aktuella.

Ansvarig för uppföljning: KTH Sustainability Office

Arbetsmiljö

Övergripande mål 2016-2020:

- KTH ska ha en god fysisk, organisatorisk och psykosocial arbetsmiljö.

KTH ska bedriva ett systematiskt och förebyggande arbetsmiljöarbete.

Bakgrund

En god arbetsmiljö bidrar positivt till kreativitet och hälsa, och ger förutsättningar för goda prestationer och arbetsresultat. Med arbetsmiljö menas allt som påverkar medarbetare och studenter: attityder, ledarskap, inställning och beteende gentemot varandra, lokaler, utrustning, inredning, kemiska produkter, arbetsmetoder, arbetsorganisation, samarbete och social interaktion samt möjlighet till återhämtning och personlig utveckling.

Uppföljning: Indikatorer ska utvecklas.

Ansvarig för uppföljning: Personalavdelningen, KTH:s skolor

KTH:s campus²

Övergripande mål 2016-2020:

- KTH:s campus ska utvecklas och förvaltas hållbart. Ekologiska och sociala värden ska bevaras och stärkas.
- Vid ny- och ombyggnad ska högsta möjliga miljöprestanda eftersträvas.
- KTH:s energianvändning ska minska med 10 % (el, fjärrvärme, kyla) per årsarbetskraft, helårsstudent och per kvadratmeter.
- Till, från, inom och mellan våra campus ska resor och transporter i större utsträckning ske på ett hållbart sätt.
- KTH ska öka kunskapen om och ha en säker och välfungerande hantering av farligt avfall.
- Förutsättningar för källsortering av relevanta avfallsfraktioner ska finnas på hela KTH, mängden avfall ska minska per person och andelen källsorterat avfall ska öka.

² I målområdet "KTH:s campus" ingår aspekterna, energi, ny- och ombyggnad, utomhusmiljö, transporter och avfall.

- KTH:s campus ska användas i utbildning, forskning och samverkan för en hållbar samhällsutveckling.

Ekologiska och sociala förutsättningar ska finnas med i all planering. Ekologiska värden ska bevaras och stärkas där behov finns genom t.ex. värnande av gamla ekar, återplantering av träd och val av växter. Byggnader ska miljöcertifieras enligt högsta möjliga klass inom ramen för ekonomiska förutsättningar. Energianvändningen ska minska utan att avkall görs på inomhusklimatet. Andelen förnybar och lokalt producerad energi ska öka. Hållbara transportslag premieras genom att underlätta för de som cyklar, går och åker kollektivt och för att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Farligt avfall, speciellt kemikalier, ska omgående skickas på destruktion. Andelen källsorterat avfall ska öka genom att källsorteringsmöbler installeras på hela KTH. Sortering av organiskt avfall och pappförpackningar ska införas. KTH ska öka samverkan med fastighetsvärdar och restauranger som finns på campus i syfte att förbättra avfallshanteringen. Mängderna avfall ska minskas genom planering, smarta inköp och dialog med leverantörer liksom ökat internt återbruk.

Campus ska i ökad grad användas i utbildning och forskning för att testa nya hållbara lösningar och samtidigt stärka en hållbar campusutveckling.

Bakgrund

KTH har fem olika campusområden och vår verksamhet påverkar dem och dess omgivning på många olika sätt, bland annat genom våra byggnader, planering av transporter och nyttjande av grönområden. Inom det tidigare miljömålsarbetet har bland annat rutiner för miljökrav i byggnader införts och energiförbrukningen har minskat sedan 2012. Genom *Campusplan 2014* har ett antal utredningar kopplat till träd och grönytor genomförts i samverkan med fastighetsvärd.

KTH genererar stora mängder hushållsavfall och farligt avfall. Källsorteringsmöbler har undersökts, utvärderats och installerats på fler platser. Statistik för farligt avfall har samordnats och en mängd gamla kemikalier destruerats.

Uppföljning

Ställda miljökrav i byggprojekt och antal miljöcertifierade byggnader följs upp. Uppföljning av genomförda projekt kopplade till *Campusplan 2014* och andra förbättringsprojekt på campusområdena inom transport och ekologi samt genomförda samverkansprojekt med studenter kopplade till campus.

Energianvändning och energislag följs upp genom statistik från fastighetsvärdar och egna mätningar och redovisas per årsarbetskraft, helårsstudent och kvadratmeter.

Avfall följs upp med hjälp av statistik från avfallsentreprenörer och fastighetsvärdar och redovisas per årsarbetskraft och per helårsstudent.

Nya mått för uppföljning kan också bli aktuella.

Ansvarig för uppföljning: KTH Sustainability Office, Miljö-och byggnadsavdelningen, KTH:s skolor

Resor

Övergripande mål 2016-2020:

- Koldioxidutsläpp från KTH:s resor ska minska med 20 % per årsarbetskraft.
- KTH ska öka kunskap om och skapa förutsättningar för IT-lösningar som möjliggör resfria möten.

Koldioxidutsläpp från resor ska fortsätta att minska. Behovet av att resa ska alltid utvärderas och digitala mötesformer ersätta fysiska resor i så stor utsträckning som möjligt. Korta flygresor, under 50 mil, ska ersättas av tågresor. Taxi och hyrbil ska användas sparsamt, miljöbil och samåkning premieras. Utrustning för digitala mötesformer så som videokonferenser och telefonmöten ska finnas lättillgängligt. Kunskapen hos anställda ska höjas genom utbildningar. En bra och fungerande support ska finnas för digitala möten. Möjligheterna att införa klimatkompensation eller intern beskattning ska utredas.

Bakgrund

KTH genererar stora mängder koldioxidutsläpp från resor, främst tjänsteresor med flyg, och är bland topp fem myndigheter i Sverige när det kommer till koldioxidutsläpp från långa flygresor. Inom miljömålsarbetet har bland annat nya riktlinjer för KTH:s möten och resor tagits fram där miljöaspekter har förtydligats och statistiken har förbättrats.

Koldioxidutsläppen från resor hade 2014 minskat med ca 17 % och tågresor ökat med 10 % jämfört med 2012.

Uppföljning

Uppföljning av koldioxidutsläpp från tjänsteresor görs utifrån statistik som tillhandahålls av KTH:s resebyrå (inkl. flyg, tåg, taxi, hyrbil) samt från lönesystemet (milersättning).

Uppföljning av resfria möten sker genom dokumentation av användning av systemen, genomförda utbildningar samt kvalitativt.

Ansvarig för uppföljning: KTH Sustainability Office, Travel manager och IT-avdelningen

Upphandling och inköp

Övergripande mål 2016-2020:

- Hållbarhetskrav ska ställas i samtliga upphandlingar, avrop och inköp, där så är möjligt. Kraven ska kontinuerligt utvärderas och vidareutvecklas.

KTH ska upprätta och utveckla hållbarhetskrav som kan ställas vid upphandlingar, avrop och vid inköp. Antalet upphandlingar där hållbarhetskrav ställs ska öka och kraven ska

kontinuerligt vidareutvecklas. Kunskap om hållbarhetskrav i upphandlingar, avrop och inköp ska förbättras genom utbildning.

Bakgrund

Upphandling av varor och tjänster sker i stor omfattning på KTH. Genom att ställa krav i de upphandlingar KTH genomför kan bättre alternativ ur miljö- och hållbarhetssynpunkt väljas. Inom miljömålsarbetet har bland annat nya rutiner tagits fram för upphandling centralt, liksom inköp på skolorna och miljögruppen/KTH Sustainability Office involverats för att formulera miljökrav. Antal upphandlingar där miljökrav ställts har ökat från 2012 till 2014, både till antal och till värde.

Uppföljning

Uppföljning av upphandlingar där hållbarhetskrav har ställts görs med hjälp av statistik och information om antal genomförda upphandlingar och inköp samt det ekonomiska värdet av dessa. Det skall också göras en kvalitativ bedömning av de hållbarhetskrav som ställs i upphandlingar.

Följs upp av: KTH Sustainability Office, Upphandlingsgruppen

Kemikaliehantering

Övergripande mål 2016-2020:

- KTH ska öka kunskap om och skapa förutsättningar för en välfungerande kemikaliehantering ur säkerhets-, miljö- och hälsosynpunkt.

Ytterligare förbättringar ska göras i alla led i kemikaliehanteringen. Nya verktyg för kemikaliehanteringssystemet ska införas på fler platser och fler specialinriktade utbildningar genomföras, så att alla som använder kemikalier får rätt information och kunskap om hur dessa hanteras säkert ur säkerhets-, miljö- och hälsosynpunkt. Uppföljning av inköpta mängder förbättras liksom kvalitén på riskbedömningar. Utsläpp av farliga ämnen till luft och vatten ska undersökas och minskas där det bedöms relevant.

Bakgrund

KTH använder kemikalier i stor omfattning inom utbildning och forskning. Över 13 000 olika kemikalier hanteras i verksamheten. Inom miljömålsarbetet har bland annat fördjupade kemikalierevisioner genomförts, rutiner för exempelvis riskbedömningar införts, ett antal utbildningar har genomförts och nya verktyg testats.

Uppföljning

Uppföljning sker genom årlig inventering av kemikalier i KTH:s kemikaliehanteringssystem (KLARA), sammanställning av årsbrukning av lösningsmedel och av brandfarliga varor, genomförda riskbedömningar, genomförda utbildningar samt genom de interna miljörevisionerna.

Ansvarig för uppföljning: KTH Sustainability Office

Investering av stiftelse- och donationskapital

Övergripande mål 2016-2020:

- KTH:s stiftelse- och donationskapital ska placeras så att det bidrar till en hållbar utveckling.

Möjligheterna att placera KTH:s kapital så att det bidrar till en hållbar utveckling ska utredas och nya placeringspolicies som stödjer en sådan utveckling tas fram. Kapitalet ska placeras så att en god avkastning erhålls samtidigt som placeringarna bidrar till en hållbar utveckling.

Bakgrund

KTH står som förvaltare av vissa KTH-anknutna stiftelser och får även donationer där kapital behöver placeras om det inte ska användas inom två år. Kapital placeras i dag i enlighet med "Placeringspolicy för KTH:s anknutna stiftelser" och "Placeringspolicy för KTH:s donationskapital".

Uppföljning

Information från förvaltare om placeringar, där andel som placerats hållbart framgår i enlighet med policyerna.

Ansvarig för uppföljning: Ekonomiavdelningen

Organisation och ledning

Övergripande mål 2016-2020:

- Miljö- och hållbarhetsfrågor ska integreras i ordinarie verksamhet och vara en del i alla relevanta processer, planer och beslut.

Processer, planer och beslut där det är relevant att ha med miljö och hållbar utveckling ska identifieras och frågorna ska integreras allt mer under målperioden. Miljöledningssystemet ska integreras i ordinarie verksamhet och styrning. Hållbarhetsmålen ska integreras i KTH:s utvecklingsplan och andra strategiska dokument. På skolnivå ska miljöarbetet integreras i utvecklingsplaner och verksamhetsplaner samt andra relevanta styrdokument.

Bakgrund

Miljöledningssystemet på KTH har implementerats med start 2011 då KTH:s miljögrupp/KTH Sustainability Office³ bildades på universitetsförvaltningens miljö- och byggnadsavdelning. Miljögruppen/KTH Sustainability Office har varit övergripande ansvariga för arbetet och har genomfört implementeringen med hjälp av skolorna och dess miljöombud. Skolorna har implementerat miljöledningssystemet lokalt med hjälp av miljöombuden och skolans ledning.

³ Miljögruppen vid Universitetsförvaltningen heter KTH Sustainability Office fr.o.m. den 1/1 2016.

Uppföljning

Integrering av miljöledningssystemet följs upp på central- och skolnivå genom interna miljörevisioner samt vid ledningens genomgång.

Nya mått för uppföljning kan också bli aktuella.

Ansvarig för uppföljning: Förvaltningschef, KTH:s skolor, KTH Sustainability Office.